

Instiția, Administrația și
Tipografia:
Brașov, plăie mare Nr. 22.
Secratorii neînrasocate nu se pre-
mocăză. Manuscrise nu se re-
trimită.

Birourile de anunțuri:
Brașov, plăie mare Nr. 22.
Inserate mai premenite în Viena:
Dudu' Huss, Haasenamt & Vogler
(Olo Moos). Heinrich Schaefer, Alois
Hornet, M. Dukas, A. Oppelt, J. Den-
oberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Messel, Eckhardt Bernat;
în Frankfurt: G. L. Danke; în Han-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilor: o scriere
găzduită pe o coloană 5 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicați mai dese
după tarife și invocă.
Reclame pe pagine III-IV o se-
riu 10 cr. v. s. său 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU II

Nr. 192.

Brașov, Joi 1 (13) Septembrie

1888.

"Originea dualismului în Austria."

I.

Amu reproodus în numărul trecut câteva pasaje din nisice articuli ai fiziei periodice "Revue Bleue" din Paris, care se ocupă de situația monarhiei noastre și au fost fără remarcă în curcurile politice. Acestă ciclu de articuli a fost scris din incidentul cunoscutului discurs al lui Tisza, pronunțat în parlamentul ungarian în afacerea participării la expoziția din Paris, discurs care, precum scim, a produs o impresiune așa de rea în Francia.

In numărul său din Iulie "Revue Bleu" vrându-se esplice rolul ce-lui jocă și influența ce-o exercită d-lui Tisza cu ai săi, face o privire retrospectivă asupra embriogeniei, asupra formațiunei și a consecințelor regimului dualist dela noi, pe care o reproducem aici, pentru ca să vădă și cetitorii noștri, în ce măsură s-au schimbat vederile francesilor cu privire la situația interioară din Austro-Ungaria. Etă ce scrie "Revue Bleu" sub titlul "Originea dualismului în Austria":

"Se scie cum s-a formată puterea monarhiei Habsburgilor, aglomerația de state și de naționalități heterogene, care până la începutul secului nostru a fost confundată în Europa feudală cu imperiul Germaniei și care, folosindu-se de reminiscențele romane, și imitându-mai ales Bisanț, al căruia moștenitor era cu multe titluri, mai ales în ce privește populația Dunării, această monarhie a fost destul de tare pentru a aspira și a pretinde în timp de un secol ori două supremătia asupra întregiei Europe. Austerlitz a pus capăt acestei poziții și a redus pe Habsburg la statele lor ereditare, Insă aceste state formeză unu

grupu destul de compact, din punct de vedere al teritoriilor și al populaților, spre a constitui una din cele mai puternice monarchii ale lumii".

"Cele mai frumoase două poze ale acestei corone au fost regatul Bohemie și al Ungariei, pe cari căsătorii încheiate cu băcia le-au reunit cu domeniul patrimonial al Habsburgilor, insă norocul acestor două state dela încorporația lor cu Austria a fost fără diferit".

"Boemia, patria lui Ionu Huss, a lui Ziska, a lui George Podiebrad, s'a aruncat la începutul secolului al XVII-lea în turburările răsboielor religiose. Ea și-a pierdut atunci autonomia sa, și dela desastrale ce le-a suferit dela această epocă încóace, ea a fost totdeauna tractată ca provincie cucerită. Bunurile nobilimai naționale au fost confiscate și date călărilor germani și curtesanilor puterei victoriile; administrația a devenit germană; în fine limba națională, proscrisă fiind ca complice a insurecțiunii, a decăduță la rangul unei limbe vulgare a norodului. Numai de vreo jumătate de secol încóace, ea s'a ridicat și din această cădere, grație sfotărilor omenei literati, artiști și a bărbătilor de statu eminenți patrioți".

"Cu totul altfel și mult mai norocită a fost destinul regatului unguresc. Cucerită și nimerită de Musulmani la începutul secolului al XVI-lea, acestă regată și rămasă timp de 150 de ani sub jugul otoman. În 1682 Buda și Pesta erau încă orașe turcești. Ungaria a fost redobândită pasu de pasu de către armatele imperiale. Mantuirea ei definitivă nu se datără decât dela bătălia din Petrovaradina, adecă dela 1716".

"Asemenea antecedente ar fi trebuit, așa se vede, să facă pe

Maghiari modesti în ambicia lor; se miră omul chiar, că idea autonomielor lor nu s'a inecat de totu într'un asemenea naufragiu. Însă, printre bizarerie destulă de adesea apără în istorie, cucerirea străină a servit naționalitatei ungare ca preservativ contra incălcărilor și chiar contra pretensiilor celor mai legitime ale puterii centrale. De către oră privilegiile ei erau amenințate, Ungaria austriacă scă se înțelegă cu Ungaria musulmană. Tököly, Rakotzy, toți eroii legendari ai Ungariei și au cucerit reputația lor aci conspirându-i aci legându-se pe față cu Turci în contra austriacilor, a liberatorilor lor. Grație acestei atitudini echivoce, Ungaria a scăut să intimidă mai totdeauna cabinetul de Viena și să se sustragă veleităților absolutiste ale lui Leopold, Iosif I și Carol al VI-lea."

DIN AFARĂ

Privitor la relația comerciale dintre Italia și Franța, secretarul de stat italiano Ettena a tîntuit că alegeriori săi o importantă vorbire. După o telegramă din Roma, Ettena a expliată desbaterile privitore la convențiunea comercială cu Franța, precum și urmările sămătite de amândouă puterile din cauza ruperei relațiilor economice. Deputatul a pomenit cu ore-care laudă de rezerva d-lui Crispi manifestată din incidentul desbaterilor, și a enunțat sus și tare, că elu niciodată n'a confundat interesele politice cu cele comerciale. Eșemplu strălucit despre aceasta, dice Ettena, sunt Germania și Austro-Ungaria, care state, deși în primă politică se înțelegă fără bine, totuși diferențele loru economice, care există de 10 ani deja, nici decesum nu sunt aplanate. Cuvintele lui Bismarck rostită în adunarea dela 1876 vor remâne pururea memorabile, dice deputatul italiano. Bismarck a quis, că unu adevă-

ratu perioiu să ar nasce stunci, de către puterii ar cere dela Rusia în virtutea concesiunilor politice, avantajii economice. Elu arată mai departe, că în urma celor întemplete, singură Franția e responsabilă și adaugă, că de cinci luni de dile, de când tariful general este în aplicare, importul a scăzut cu 142 milioane, pe când esportul numai cu 38 milioane. Italia, dice Ettena și-a deschis alte debuzeuri, și-a construit fabrici noue; și cresce esportul mătăsăriilor și face să progreseze puterea de producție a locurilor planate cu viață de vină. În fine vorbitul declară, că se încrede în produsele italiane și speră că Italia va învinge.

Din Serbia sosesce, scirea că între regale Milani și fostul său ministru totuși să a facut ore-care învoire în Abbazia. Că unde voru duce stările anormale din Serbia și în ce direcție se voru mai desvolta, sigur nu se poate scrie. O scire din diarul "Zastava" a născută în mulți nedumerire. Se dice adecă în amintitul diară, că regina Natalia, care a fost primită cu mari simpatii din partea Serbilor locuitori în România, ar fi întinsu mâna unui emigrant serbesc (numele nu i se scie) și aquis, "nu desera în luptă pentru patria." Er când să a depărtă, i-a quis regina: "La revedere cătu mai curându în iubita noastră patriă." Pressa opozițională din Serbia dă mare însemnatate incidentului acestuia, legându-mari spețante de cuvintele ultime ale reginei Natalia.

Despre revoluția din Afganistan, "No-voe Vremja" împărtășește cetitorilor săi scirea, că totu tînul de Nord alui Afganistanului să a declarat pentru Khan-Isac. Intre cetele sale răsboinice și cele ale lui Abdurrahaman s'a întâmplat un atacă nedecisiv. Folia rusă credă, că răscoala va nasce multe complicații, și recomandă ca Anglia și Rusia se împartă între ele Afganistanul. Heratul sub conducerea lui Isac Khan să fie alii Rusiei, er Anglia se stăpâneșă părțile de meqă-di sub Abdurrahman.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.

ALBUSICA.

Poveste.
(Urmare.)

Fata apoi cum scăpă
Iute fuga o luă
Si-n tușă se cufundă.
Eără blandulă vănatord
Ce-o scăpase de omor
Jalnică după ea cătă
Până din zare o perdea;
Apoi elu se apucă
Si-n pădure se luă,
Dér pe aicea cum mergea
Ii părea călău apăsa
Pe inimă-o petră grea
Că pe fată o lăsase
Si de mōrte o scăpase.
Si la astă cum găndeau
Etă, frate, că-nălăea
Unu purcelu micu păduraticu
Unu purcelu de porc sélbaticu;
Cum purcelul elu zărea
Arculă iute-si incorda
Si spre elu ilu descărca;
Er săgeata zăganindu
Pe purcelu bine lovindu
Capu'-n două-i despici
Si pe locu mortu ilu lăsă!..
Vănetorul din elu scôte

Măruntișurile tôte
Maiul și splina hându; —
Apoi fără griji plecându
Cătă curtea împărătescă
Curte mare și domnescă
Ca să dea la domna mare
O deplină 'ncredințare
Că elu tôte a 'mplinită
Precum ea i-a poruncită
Eară Domna cănd vedea
Maiu și splina-n māna sa
Societii porunceaa
Să le frigă cătu mai tare
Să-i-le facă de māncare;
Apoi multu pré liniscită
Māncă maiu și splină frăptă,
Si se ospetează bine
Căci găndeau acum în sine:
Că singură-i mai frumosă
Tuturorul mai drăgostosă!...

Frumușica Albușică
Prin pădure cum mergea
Singură vai de ea,
Tótă, tótă tremura
Si-asa tare se temea
Cătu pe ea o sperie
Chiar și-a frunzelorū şoptire
In a lortă lină clătire.
Ea plângendu și suspinându
Si prin codri pribegindu
Ce să facă nu scia

Ci fugia mereu, fugia,
Peste spină și prin tușă,
Prin locu rēu și prin petrișă.
Si prin codru cum fugea
De prin tupe scormonea
Lupi și ursi și fiere rele
Cu ageră dinți și măsele
Dér de ea tôte fugeau
Si nimicu rēu nu-i faceau...
Pribegi o di întrăgă
Albușica māndru dragă,
Ear pe cănd se însera
Ea abia se mai ducea,
Căci mari șepte munte suise
Si totu șepte coborise,
Cătu picioarele-i slabise,
Si acum abia putea
Să se mișce de-ici cole.
Cănd spre marea ei mirare
Si spre bucuria-i mare,
Eată că nu-n depărtare
Vede de-o lumină o zare.
Ea pășindu acum mai tare
Intracolo se-ndrepta
De-unde zarea i venia.
Si spre marea-i bucurie
Ea zăreșe-o căsulia
De totu māndru curătăcă
Dér de formă tare mică; —
Spre căsuță se-ndrepta
In lăuntru se uită
Si-n lăuntru se băgă,

Ea de ce aci vedea
Si mai tare se măre:
Tôte erau mici în casă...
Dér curate și frumosă,
Tôte erau curătăte
Si-n sărd māndru rēnduite,
Cum nici că se pote spune
Căci erau ca de minune!...
Si era-n mijlocu de casă
O micuță, māndru masă,
Ear pe ea erau aici
Septă tăierașe mici,
Apoi încă rēnduite
Erau septă mici cuțite,
Septă linguri și furcute
Si-apoi septă păhăruți; —
Ear măsuță cea-nflorita
Era māndru coperită
Cu o pânză aurită...
Si erăsi ea mai vedea
Cum de fire atârna
Septă paturi mititele
Ca și septă legănele,
Cu albe pânze coperite
Ear pe margini aurite....

Fetișore cea frumosă
Multă flămăndă și setosă
În căsuță cum intră
Iute mi-se apucă
Din totu locul de luă
Câte-o mică bucătăru,

R E P A T!

APA MINERALĂ

de

„R E P A T”

introdusă numai de scurtă timpă în comerț, în urma **qualităților** ei superioare precum și a **gustului escelentă** este deja în generală recunoscută și placută.

Se află totdeauna prospetă în cele mai multe băcănii, magazinuri de vină, farmacii și restaurațiuni, precum și pentru cumpărări en-gros la Depositul principal

G. GIESEL,

Brașovă, Strada Teatrului Nr. 312.

130,12—5

R E P A T!

CIRCUL ENDERS

la porta dela Strada Vămei.

I. producțiuine în beneficiul Domnișorilor PAULA și MARISKA ENDERS
artiste în cîlindru.

Producțiuinea de astăzi constă din 13 piese alese.

Astăzi pentru a două órá

MĂGARULU VOIOSU (RIGOLE) sub conduceră mai multor comici (Clown's). La fine mare Pantomimă interesantă reprezentată de mai mulți Domnii și Dame.

Mâne, Joi, mare producțiuine cu unu nou program.

Trupa constă din 30 persone (dame și bărbați). Orchestra proprie și 20 cai dresăți. Prețul locurilor: I. locu 60 cr., II. locu 40 cr., III. locu 30 cr., Galeria 15 cr. Începutul producțiuinei după 8 óre. In tóte dilele producțiuinei. Duminica 2 producțiuini la 4 ore și sera la 8 ore.

DOI SCOLARI

se primescă într-o familie germană cu totă întreținerea (costu și cuartiru), unde voru fi cu cea mai mare conșcientiositate supraveghiați și pentru învățarea lectiilor.

Informatiuni la Administrațiuinea „Gazetei Transilvaniei”.
147,8-2

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se potu cumpăra în tutungeria I. Gross, în librăria Nicolae Ciurcu și Albrecht & Zillich.

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiuinei să binevoiască a serie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acum.

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU, BRAȘOVU,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înființată cu începerea anului acestuia, provăduță cu cele mai noue mijloce tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesce și efectueză totu felul de lucrări tipografice, precum:

Opuri și broșure, statute, foi periodice, imprimate artistice în auru, argintu și colori, tabele, etichete de totu feliulu și esecutat elegantu.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facture, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandațiuni, circulare și a.

Programe elegante, bilete de visită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorință și în colore.

Dispunendu de mașini perfecționate și de isvōre efine pentru procurarea hărtiei, stabilimentul nostru tipografic este în pozițiuine a eseuta ori-ce comandă în modul celu mai esactu și esteticu precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primescă în biuroul tipografiei, Brașovu, piața mare Nr. 22, etagiul I, cătră stradă. Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovu.